

ד"ר זאב משל, ארכיאולוג, חוקר הקשר שבין האדם והתנאים הטיבעיים שבהם הוא חי בעבר, אומר כי אין כל הוכחה ארכיאולוגית ליציאת מצרים, אך מנסה לאמת את סיפור המיקרא תוך השוואה לאורחות החיים של הבדווים במידבר

„ההסבר לחורבה בתוך הים הוא שבני־ישראל חצו את הים באזור האגמים שמצפון למכרץ סואץ”

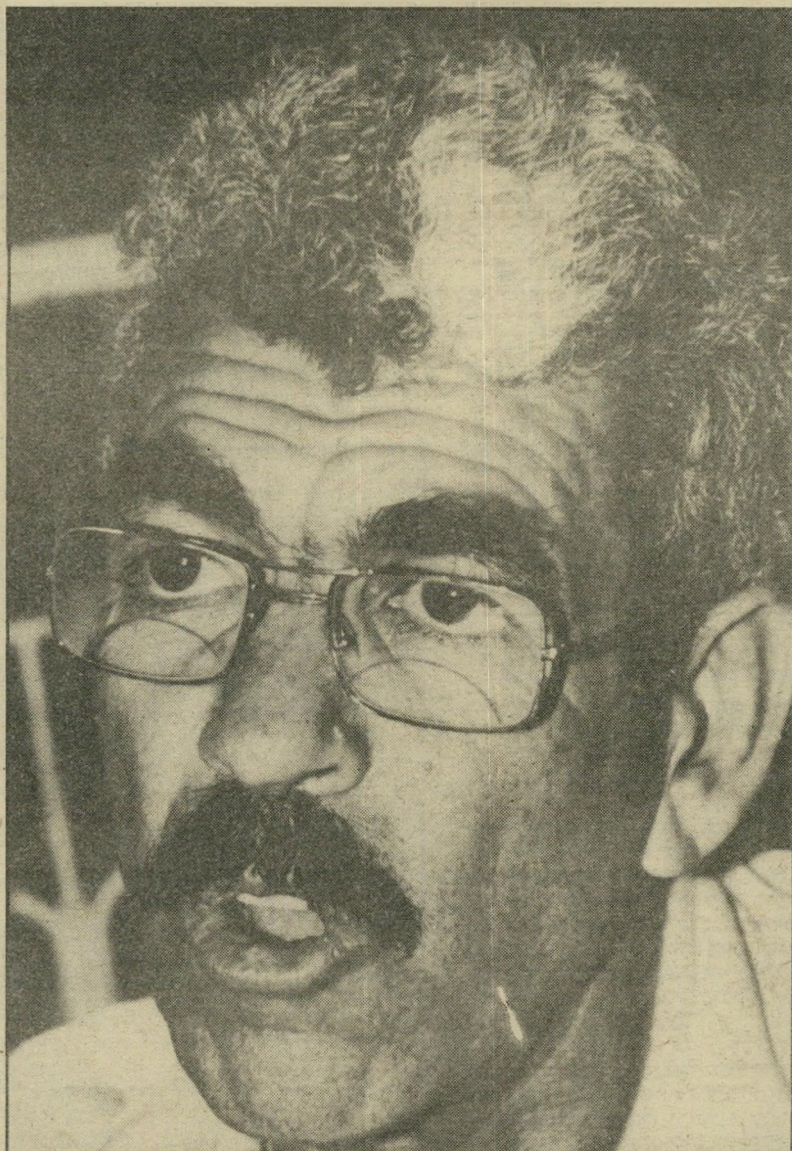
„בעשום הר או ואד', ובעשום מקום אחד בסני', אין לנו מימצא שאפשר לייחס אותו ליציאת מצרים”

„מי אומר שבני־ישראל לא היו כגנים? כמעט כל חגי־ישראל מתרחשים באמצע החודש, כשהירח מלא”

„נס השליו הוא חופעת־טבע הקיימת עד היום. הבדווים בסני צדים את השלווים עד עצם היום הזה”

„מי־הנילוס האדמו לא מדם, אלא מאדמה שנסחפה ממדכו אפריקה על־ידי רוחות המונסון”

„כדעה נתן לבני־ישראל לבנות את ביתם ורעמסס, בעבודת־דחק, כדי שלא יאועו בדעב”

ראיינה שרית ישי

„בני ישראל היו

שבטי בדואים!”

הוא מסביר כמה שיטפונות שאליהם נילון מי סוף כתוצאה ממונסונים במרכז־אפריקה, מקום מוצאו של הנילוס. לד"ר משל הסברים רבים הקשורים במינהגים ובתופעות־טבע. כך, למשל, הוא משווה את המצה שאנו אוכלים בפסח, לליבה שאוכל הבדווים במשך כל ימות השנה. גם את הליבה אין צורך להחמיץ ולהתפיה בשמרים. עד היום, אומר הד"ר משל, מתגוררים הבדווים בנואיבה ובדאהב בסוכות, שאותן השכירו תקופה מסוימת לישראלים שבאו להיזרק על חופי ים־סוף. גם בני־

עלידי מרעה בעבודות דחק, כגון בניית מיתוס ורעמסס ונוצלו על־ידי המצרים ככוח עבודה זול, בדיוק כמו הבדווים של היום. ד"ר משל מוצא הקבלות רבות בין אורחות חייהם של הבדווים ובין סיפורי המיקרא. הוא מסביר את תופעת נס השליו בכך שעד היום נוהגים הבדווים לצוד את השלווים בחופי סיני ורצועת־עזה. הוא אומר שהארבה צריך להיות אידיוט כדי לא לנחות על רצועת הנילוס ולכלות בה כל חלקה טובה. את תופעת הנילוס, או היאור שהאדים,

אולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים, חקר את מידבר סיני במשך 15 שנה ולא גילה כל מימצא ארכיאולוגי. הוא התוודע אל הבדווים, למד להכיר את אורחות חייהם ומכיוון שעיסוקו הוא הקשר שבין האדם והתנאים הטבעיים בעבר, ניסה להשוות את חיי הבדווים במידבר לתופעת נדודי בני־ישראל במידבר, אחרי יציאת מצרים. בעיקבות 15 שנה שבהן חקר ד"ר משל את מינהגי הבדווים הוא הגיע למסקנה כי בני־ישראל היו שבטים נודדים במידבר, שירדו מצרימה בתקופת בצורת, הועסקו

בכל ליל־סדר מתכנסים המוני בית־ישראל מסביב לשולחן הסדר ומספרים ביציאת מצרים. כמה מאיתנו מקבלים את הדברים כפשוטם, ככתוב במיקרא. אחרים מחמשים הוכחות לכך שמה שאירע לא היה אלא תופעות טבע שאומצו על־ידי כותבי המיקרא. שלא כבמקרים אחרים שבהם נתגלו סימוכין ארכיאולוגיים לאירועים הכתובים במיקרא, הרי שבכל הקשור לפרשת יציאת מצרים, לא נתגלה כל מימצא ארכיאולוגי כזה. ד"ר זאב משל, מרצה בכיר לארכי-